

Harper Lee

BÜLBÜLÜ
ÖLDÜRMƏK

Tərcüməçi:
Sevil Gültən

qanun nəşriyyatı

Harper Lee

**TO KILL
A MOCKINGBIRD**

Alabamadan olan balaca qızın – Skaut Finçin dilindən söylənən həyat hekayəsi.

Altıyaşlı Skaut Finç qardaşı Cim və dul qalmış atası Attikus Finçlə birlikdə yaşayır. Attikus vicdanlı və prinsipial vəkildir. O, ağdərili qadını zorlamada haqsız yerə ittiham olunan qaradərili Tom Robinsonu müdafiə edir. Vəkilin bu addımı o dövrün irqçi cəmiyyətində ciddi narazılıq yaradır, şəhərin sakit həyatını dəyişir. Bütün təzyiqlərə baxmayaraq, Attikus ədaləti müdafiə etməyə çalışır. Lakin cəmiyyətin köhnə stereotipləri həqiqətin qalib gəlməsini əngəlləyir...

Hadisələr ABŞ-nin cənubunda yerləşən kiçik bir şəhərdə baş verir.

Bu roman yalnız bir məhkəmə hekayəsi deyil. Əsər saf uşaq baxışı vasitəsilə oxucunu insan ləyaqəti, mərhəmət, ədalət və empatiya kimi dəyərlər haqqında düşünməyə dəvət edir...

Cənab Liyə və Alisaya həsr edirəm

İnanıram ki, vəkillər də nə vaxtsa uşaq olublar

Çarlz Lamb

BİRİNCİ HİSSƏ

Birinci fəsil

Qardaşım Cimin 13 yaşı olanda qolu dirsəkdən sınımışdı. Qolu sağalandan sonra dirsəyinin nə vaxtsa sındığını unutmuşdu. Dirsəyi sınıan vaxtlarda o, həyəcan keçirirdi ki, bir daha heç vaxt futbol oynaya bilməyəcək. Zaman keçdikcə onun bu həyəcanı keçib getdi. Cimin sol qolu sağ qoluna nisbətən bir az qısa idi. O, ayaq üstə duranda, yaxud yeriyəndə əlinin arxası bədəni ilə düzbucaq təşkil edir, baş barmağı budu ilə paralel dururdu. Topu ötürəndə, yaxud top arxasınca qaçanda qolunun belə durmağı ona mane olmasaydı, bunu heç vaxt vecinə almazdı.

İllər gəlib keçdikcə biz ötən illərdə baş verənləri, eləcə də onun qolunun sınmağına aparıb çıxaran hadisələri müzakirə edirdik. Mən belə hesab edirdim ki, hər şeyə səbəbkar Evell ailəsi idi, ancaq məndən dörd yaş böyük olan Cim deyirdi ki, hər şey ondan qabaq – Dillin bizə qoşulduğu yaydan, o, Bo Radleyi evdən çıxartmaq ideyasını beynimizə saldığı vaxtdan başlamışdı.

Qardaşıma deyirdim ki, əgər o, baş verənlərə daha geniş planda nəzər salsın, onda bilər ki, hər şey Endryu Ceksondan başladı. Əgər general Cekson Krikləri çaya

qədər qovmasaydı, Simon Finç heç vaxt avar çəkə-çəkə Alabamaya gəlib çıxmazdı. Əgər o, belə etməsəydi, görəsən, biz indi haralarda olardıq?

Qardaşım ilə bu barədə mübahisə edəndə daha uşaq deyildik ki, yumruq davasına çıxacaq, ona görə atamız Attikusla məsləhətləşdik. O dedi ki, hər ikimiz haqlıyıq: qardaşım da, mən də.

Bir cənublu olaraq, ailə üzvlərimiz utanırdılar ki, Hastinqsin döyüşündən qabaq baş verən döyüşlərdə bizim əcdadlarımız iştirak etməyib. Bizim əcdadlarımız arasından Amerikaya ilk dəfə gəlib çıxan elə yalnız Simon Finç idi. O, əslən Korniyoldan¹ olub. Özünün xəz dükanı varmış, həm də əczaçı imiş. Onun dindarlığını yalnız xəsisliyi üstələnmişdi. İngiltərədə yaşayanda Simon Finç özlərini Metodistlər² adlandıranların təqibinə məruz qalır. Simon məcbur olub özünü Metodist adlandırandan sonra Atlantik okeanını keçib Filadelfiyaya, oradan Yamaykaya, oradan Mobayla³, oradan isə Sent Stivensə⁴ gəlib çıxır. Con Veslinin alqı-satqı işləri haqda fikirlərindən diqqətlə istifadə edən Simon tezliklə dərman alıb-satmaqla məşğul olur və çoxlu pul qazanır, ancaq bundan razı qalmır. O, belə hesab edirdi ki, gördüyü iş Allahı tərənnüm etmir. Beləcə, Simon ustadının insanın alıb-satılması haqda olan kəlamlarını unudub özünə üç qul aldı və qulların köməyi ilə Sent Stivensdən 40 mil yuxarıda, Alabama çayının sahilində

¹ Cənub-qərbi İngiltərədə yer

² Onlar Con Veslinin yolunu davam etdirirdi və xristian kilsəsində özlərinin qolu, məzhəbi vardı.

³ Cənub-qərbi Alabamada, Moboyl körfəzində dəniz limanı

⁴ Alabamada şəhər

özünə homsted¹ yaratdı. O, Sent Stivensə yalnız bircə dəfə qayıtdı – arvad almağa. Onun çoxlu uşaqları oldu; qızların sayı oğlanların sayından çox idi. Simon sağlam, uzun ömür yaşadı və zəngin öldü.

Simonun oğlanları ata yurdunda, Simonun homstedində, Finç torpağında qalıb yaşayır, pambıq əkib- becərməklə pul qazanırdılar. Bu torpaq bərəkətli torpaq idi, ətrafdakı imperiyalarla müqayisədə böyük deyildi. Orada insanın yaşaması üçün lazım olan hər bir şey vardı, yalnız buz parçaları, buğda unu, paltar yox idi, bunları da gəmilər vasitəsilə Mobayldan gətirirdilər.

Heç şübhəsiz, Simon Şimal və Cənub arasında baş verən iğtişəşlərə çox qəzəblənirdi, ancaq hirsini kimə tökəcəyini bilmirdi. Bu münaqişələr nəticəsində gələcək nəsillərə Simondan heç nə qalmadı, yalnız torpaqdan başqa. Beləcə, həmin torpaqda yaşamaq adət-ənənəsi iyirminci əsrə qədər, yəni mənim atam Attikus Finç hüquq təhsili almaq üçün Montqomeriyə² gedənə qədər davam etdi. Həmin vaxt atamın balaca qardaşı da tibb elmini öyrənmək üçün Bostona gedir. Atamın bacısı Aleksandra homsteddə qalan yeganə Finç olur. O, çox danışmağı xoşlamayan bir kişiyə ərə gedir. Bu kişi vaxtının çoxunu çayın sahilindəki qamakda keçirirmiş. Onu bir şey maraqlandırırmiş: çaya atdığı torlar balıqla dolub, ya yox. Atama vəkillik etməyə icazə veriləndən sonra o, Maykomba qayıdır və işə başlayır. Maykomb Finç torpağından 20 mil şərqdə yerləşirdi.

¹ İlk mühacirin torpaq sahəsi

² Alabamanın paytaxtı